C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 21rji-1005/2025 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
1-25062713-03-21rji-12082025 Judecător: Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
În Numele Legii

23 octombrie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de apel Nord

Avînd în componența sa:
Președintele completului, judecătorul: Ion Talpa
Judecătorii: Cristina Prisacari și Ecaterina Arseni

judecând în ordine de recurs, recursul inițial și cel suplimentar depuse de directorul interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Corneliu Rîmbu, declarate împotriva ***încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 16 iunie 2025***, adoptate în limitele plângerii depuse de condamnatul **Coca Ruslan** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 06 mai 2025, în adresa Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, a parvenit plângerea condamnatului Coca Ruslan împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, solicitând constatarea condițiilor de detenție inumane și reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală.

În motivarea plângerii condamnatul a indicat că, în perioada deținerii în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a fost deținut în condiții inumane și anume: nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m^2; deconectarea periodică de la energia electrică; apa potabilă de calitatea rea; hrana necalitativă; celula populată cu diferite insecte; în cantină lipsește apa caldă pentru spălarea veselei.

Condamnatul Coca Ruslan solicită constatarea condițiilor precare de detenție pentru perioada în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 16 iunie 2025, a fost admisă plângerea condamnatul Coca Ruslan depusă împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Coca Ruslan a fost deținut în perioada 08.11.2023-10.06.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 580 (cinci sute optzeci) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Coca Ruslan cu 58 (cincizeci și opt) zile, pentru perioada de 580 (cinci sute optzeci) zile în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani cu statut de condamnat, calculându-se 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilite lui Coca Ruslan, prin decizia Curții de Apel Bălți din 31.10.2023, cu închisoare pe un termen de 05 (cinci) ani, s-a redus cu 58 (cincizeci și opt) zile.

S-a obligat administrația instituției Penitenciare nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Corneliu Rîmbu prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Coca Ruslan.

În argumentarea recursului motivat s-a invocat că, judecătorul de instrucție în partea constatării condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului și a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge

recursul directorului interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Corneliu Rîmbu ca fiind nefondat reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs*.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.17^{1}) Cod de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.*

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul central din 13.04.2023 Coca Ruslan a fost condamnat în baza art.151 alin.(1) Cod Penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 05 ani. În baza art. 90 Cod Penal a fost dispusă neexecutarea pedepsei sub formă de închisoare aplicată lui Coca Ruslan, pe un termen de probațiune de 03 ani (*f.d.22-23*).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 31 octombrie 2023, sentința Judecătoriei Edineț, sediul central din 13.04.2023 a fost casată în latura stabilirii pedepsei penale, fiind rejudecată cauza cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează: Coca Ruslan a fost condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod Penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 05 ani, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei a fost calculat din data de 31octombrie 2023 (*f.d.24-25*).

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Coca Ruslan s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.2 Lipcani în perioada 08.11.2023 - 10.06.2024 în total o perioadă de 580 (cinci sute optzeci) zile în calitate de condamnat.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Coca Ruslan în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Coca Ruslan s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții de detenție acceptabile,

care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, analizând încheierea recurată în raport cu argumentele recurentului, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de constatarea faptului că, Coca Ruslan a fost deținut în perioada 08.11.2023-10.06.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în total 580 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, manifestate prin deținerea în celule insalubre – în celule supraaglomerate, condiții precare de îmbăiere, asistența medicală insuficientă, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani sânt integral confirmate prin raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.2 Lipcani din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 19 mai 2023, unde membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) au constatat că în ambele sectoare în marea majoritate a celulelor condițiile sunt degradante, condamnații fiind plasați în 14 dormitoare cu suprafețe mari, supraaglomerate, mobilier învechit, lenjerie de pat uzată și plapume insalubre, miros neplăcut. În unele celule pe pereți este igrasie. Din discuțiile cu condamnații acestea au menționat că iarna în încăperi este rece (15-16 grade). **Membrii Consiliului au vizitat celulele ce au nevoie urgentă de dezinfectare, fiind pline de gândaci de bucătărie, insecte**. În unele celule lumina este insuficientă pe timp de zi, fiind blocată de prezența paturilor etajate. Nu există sistem de ventilare. Membrii CpPT sunt îngrijorați de starea tehnică și sanitară a băii, îngrijorare formulată și în Raportul cu privire la vizita Consiliului din 24 aprilie 2018.

Astfel, membrii CpPT au emis recomandări în adresa Penitenciarului nr. 2 Lipcani: 1. Repartizarea uniformă a condamnaților, ce prevede respectarea standardelor CPT cu referire la spațiu și condițiile de trai pentru condamnați. 2.Oferirea accesului la activități ocupaționale, programe de reintegrare și muncă condamnaților ce se dețin conform art. 206 Cod de executare. 3. Îmbunătățirea condițiilor adecvate în wc-uri, lavoare, baia penitenciarului, în vederea asigurării respectului pentru demnitatea umană și unui grad dezirabil de condiții sanitaro-igienice. 4. Întreprinderea măsurilor urgente pentru deratizarea/dezinsecția spațiilor de trai ale condamnaților. 5. Adaptarea infrastructurii penitenciarului la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. 6. Îmbunătățirea condițiilor de detenție și crearea unor condiții prielnice de trai prin reparația celulelor, schimbarea mobilierului vechi, procurarea seturilor noi de lenjerie de pat, reparația spațiilor sanitare etc. 7. Organizarea serviciului medical conform normelor în vigoare și asigurarea deținuților cu servicii medicale de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani condamnatul Coca Ruslan nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, **nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios:** atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. și alții c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Coca Ruslan s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor

omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani o perioadă de 580 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun și rezonabil de a reduce cu 58 zile pentru perioada de 580 zile în care Coca Ruslan s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani stabilite lui Coca Ruslan prin Decizia Curții de Apel Nord din 31 octombrie 2023 cu 58 zile, în acest sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art. 3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat și suficient, bazat pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt, cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată și motivată, iar în situația în care instanța și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 16 iunie 2025 ca fiind nefondat, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul inițial și cel suplimentar depuse de directorul interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Corneliu Rîmbu, declarate împotriva ***încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 16 iunie 2025***, emise în privința lui **Ruslan Coca** se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului
Judecător: Ion Talpa

Judecători: Cristina Prisacari

Ecaterina Arseni